

DE SCHOOL VAN TEEFFELEN

door drs. G. Ulijn

Teeffelen in 1699

Teeffelen kende een lange onderwijshistorie. Uit oude archiefstukken van het dekenaat Cuijk blijkt dat dit dorp in het begin van de zestiende eeuw reeds zijn eigen school had. Omstreeks 1510 is er sprake van vermelding van een schoolmeester te Teeffelen, Henricus Rumoldi genaamd.

In 1655 is de oudste erkende schoolmeestersrekening bij de Teeffelense pastoor ingediend. Het betrof in die jaren een zekere Jacob, die voor het lesgeven van de kinderen 'tot zijn beter onderhoud de sommen van dertien guldens' ontving. Aan schoolgeld ontving deze schoolmeester 1 gulden en 14 stuivers per jaar, per leerling. De huisvesting was sober, slechts één kamer in de woning van de koster, die tegelijkertijd ook voorzanger en onderwijzer was.

Vanaf 1721 is het zeker dat het lagere schooltje, vroeger Duitse of Dietse School genoemd, een eenvoudig schoolgebouwtje aan de kosterwoning was vastgebouwd.

In 1703 en 1704 werd met het 'kerkgeld' voor 'eenen ghulden ende tien stuijvers De Duytssche Schole' met nieuw riet gedekt.

Een nieuwbouw van het schoolhuis werd in 1804 uitgevoerd.

Deze bouw van het nieuwe 'schoolhuijs' werd door de Kerk van Teeffelen aanbesteed. Het bestek vermeldt de volgende aanpassingen:

- *De aannemer moet afbreken de twee bedstede en de oude schotte.*
- *Een nieuwe muur op het oude fundament, een muur tussen het kamertje en de bedstede.*
- *Hij moet maeken twe bedstede zo groot lang als de oude bedstede en daartussen een doorgank om van de geut na de school te gaan voor jder bestede twe deurtjes.*
- *Sal moeten maeke twe bol raamen en daarin vier vensters met goet grof glas.*
- *Moete maeke een nieuwe schooldeur;*
- *Verven met goede gekookte lijnolie twe mael gronden en verve met gemeene couleur.*

Het gehele werk werd door Adriaan van den Boogerd, voor 84 gulden, aangenomen.

De toestand van de school zelf bleek niet voldoende te zijn, zodat in 1829 de 'Vroede Vaders' van de gemeente Oijen en Teeffelen besloten om een nieuw schoolgebouw te laten bouwen.

Ook dit gebouw werd aan de onderwijzerswoning aangebouwd.

Op 24 augustus 1829 vond de aanbesteding plaats en de Oijense timmerman Nicolaas van Sonsbeek kreeg voor 442 gulden de gunning, zo deelde de burgemeester van Oijen en Teeffelen, Dielis Hendrik van den Bogaard, hem mede. De oude school mocht de aannemer ten eigen gerieve gebruiken.

De financiering van de nieuwe school geschiedde door middel van 200 gulden subsidie van 'Zijne Majesteit', eenzelfde bedrag 'uit het provinciaal fonds' en het resterende bedrag van 42 gulden kwam 'uit de Gemeentens Kas'.

1631
Bureau
afdeeling van
Police
Bylage 1
binnenwerf
Aanwoordeling van
de subsidie tot
bouw van het
School te Tuffelen

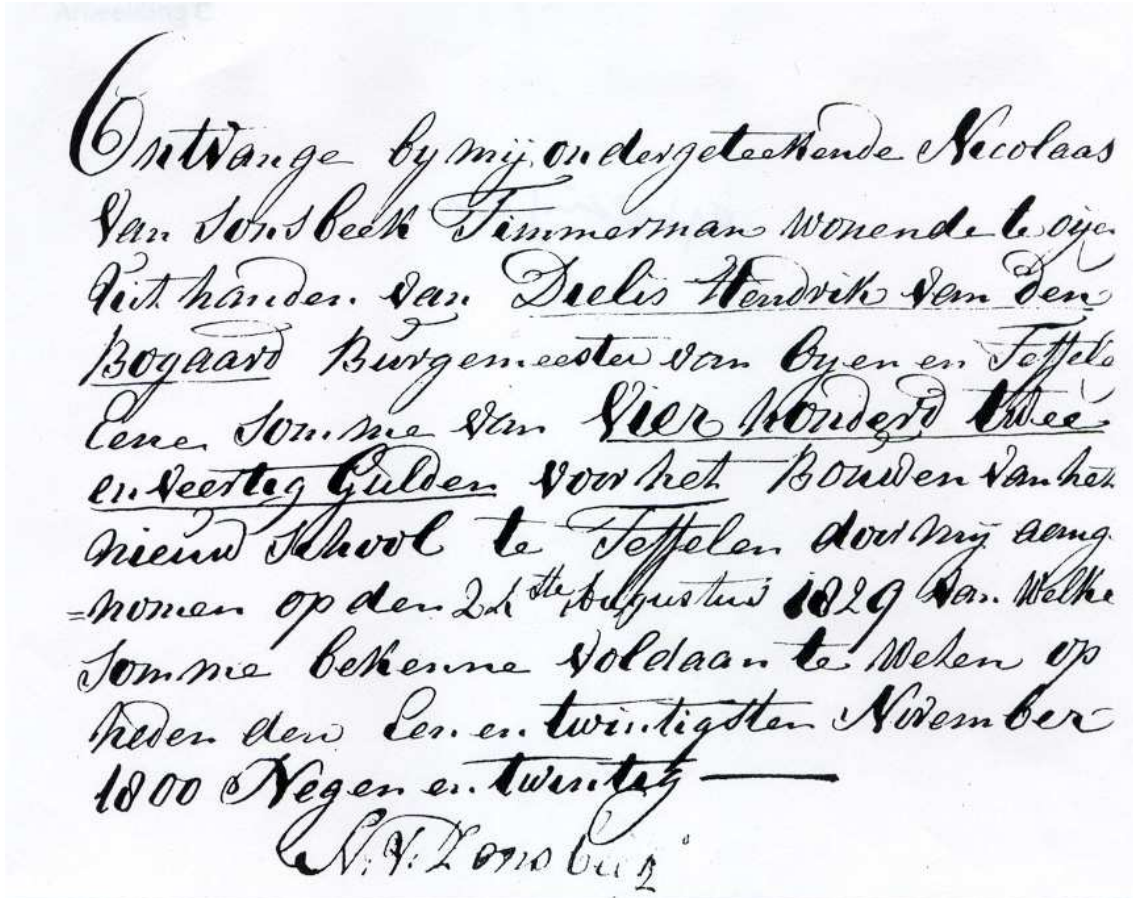
Ogonden 6 Julij 1830
Gemeentebestuur
Nieuw den 7 Julij 1830
Deffens Commissaris van het
Distriet Boesum
H. de Ruijter

Ingevolge Missive van Aids Excell^{de} des
25 Julij ja N° 6 heeft het Gemeente de
des Aids Excell^{de} hierbij te sende de kwitanctie
van de betaling der aanneempenningen
van het Nieuw gebouwd School te Tuffelen
waat toe gebekigd syn de Subside van Synre
Majesteit ter Somme van - - / 200 -
de Subside uut het provinciaal
fonds ter Somme van - - - / 200 -
en uut de Gemeentens Kas - - - / 42 -
te samen - - - / 442 -

Voorewelke Somme het Nieuw School te Tuffelen
is gebouwd doch het oude School is behouden
en aannemer geweest

Het Gemeente bestuur van Nieuw den Tuffelen
Aan
Synre Excell^{de} den Heere
Gouverneur des Provincie Het Ordonomie van het Zelve
Koord Raband te J. Borch
D. W. H. G. Groot
J. D. van der Sch.

De aannemer ontving zijn geld op 21 november 1829, de dag van de oplevering.

Ontvange by mij, ondergeteekende Nicolaas
Van Sonsbeek Timmerman wonende te Oye-
vilt handen van Duelis Hendrik van den
Bogaard Burgemeester van Oyen en Teeffelen
Eene Somme van Vier Honderd twee-
en veertig Gulden voor het Bouwen van het
nieuw School te Teeffelen door mij aang-
-nomen op den 24de Augustus 1829 van welke
Somme bekenne voldaan te Maken op
Neder den Eer. en twintigsten November
1800 Negen en twintig —
N. V. L. ons beug

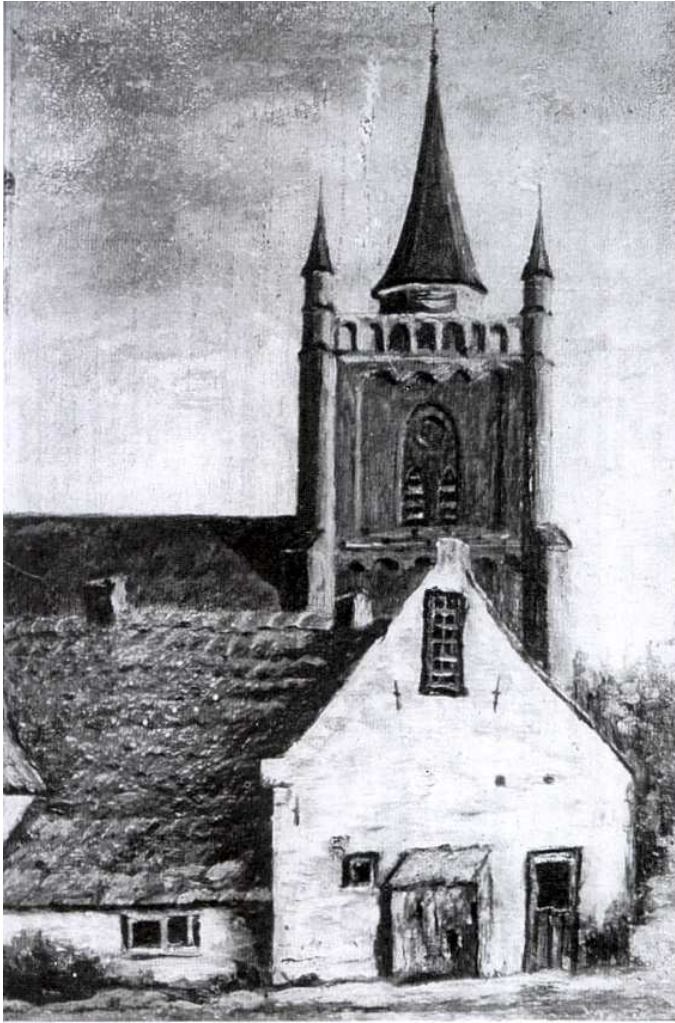
Op 25 juni 1830 vroeg de gouverneur van Noord Brabant aan de burgemeester de onderliggende stukken, waaraan deze op 6 juli van dat jaar voldeed, door hem de kwitantie van de aannemer te sturen.

Waren er in 1805 nog 30 leerlingen, in 1830 blijkt dat getal tot 12 te zijn gedaald. He hoge getal in 1805 werd mede veroorzaakt door dat er 'veel' leerlingen van buiten Teeffelen de school aldaar bezochten. Deze leerlingen waren dan bij families in Teeffelen 'in de kost'.

Hoewel een reeks van kundige onderwijzers in Teeffelen les gaven, was het lot van opheffing onontkoombaar. De bevolking groeide niet en dientengevolge daalde het aantal leerlingen gestaag.

Rond het jaar 1880 liep 'het getal van leerlingen' zodanig terug, dat het Kerk- en Gemeentebestuur in 1885 een gezamenlijk besluit tot opheffing namen.

Saillant detail in deze was dat even tevoren de Teeffelense schoolmeester in dezelfde functie in Lithoijen werd benoemd. Zijn vertrek naar Lithoijen en daarbij vooral zijn kinderrijke gezin dat met hem meeverhuisde, gaf de genadeslag voor de school in Teeffelen.

Na de opheffing gingen de overgebleven Teeffelense kinderen in Lithoijen naar school en kreeg Willem Dijkhof een 'veel grotere school' te bestieren.

Het schoolgebouw werd door de Gemeente voor 400 gulden aan de Kerk verkocht. Deze verhuurde het schoolhuis met de aangebouwde school, totdat deze in 1960 wegens onbewoonbaarheid werden afgebroken.

Schilderij met kerk en aangebouwde school (eigendom van J. Holl, Teeffelen)

Bronnen:

- Jong van den Brand, J.J. de: 'Uit het land mijner vaderen', blz. 50 Oss, 1980
- RANB: arch. Provinciaal Bestuur 1814 - 1920, inv. no. 4622.
- SANBO: Oud archief Lirh, Kerk arch. Teeffelen (ongeordeend; rekeningen 1658-59-60, folio 41-42)

Naschrift van de redactie:

Bij het derde lustrum van het dorpsfeest in Teeffelen afgelopen zomer mocht de Heemkundekring voor haar tentoonstelling aldaar van Jozef Holl een stamboom ter inzage leggen van de familie van Teeffelen, samengesteld door Rianne Lowissen - van Teeffelen. Hierin staat vermeld:

Kosters en Schoolmeesters van Teeffelen waren o.a.

1662 Jacobus Jois Creijl

1696 Petrus Creyel

1698 Lambertus Tuijt

1699 Reijnerus Hendricus Reineri

Reijnerus Hendricus Reineri is geboren op 1 jan. 1686 in Teeffelen, overleden 3 aug. 1743 en in Teeffelen getrouwd met Maria Lamberti Tuijt op 28 mei 1713, dochter van Lambertus Tuijt en Cornelia. Zij kregen 4 kinderen, waaronder zoon Hendricus Reineri, geb. 19 febr. 1716 te Teeffelen. Deze Hendricus huwt op zijn beurt weer met Petronella Jacobi van Alphen. Hun zes kinderen (en verder nageslacht) gaan bij hun geboorte de achternaam van Teeffelen dragen!